

Asia: VN/4538/2026

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle lääkkeiden arviointitoiminnan kehittämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SOSTE pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. Avohoidon lääkkeiden ja sairaalalääkkeiden arviointiprosessien yhtenäistäminen, arviointien kattavuuden lisääminen sekä lääkehoitojen yhdenvertaisemman saatavuuden edistäminen ovat tärkeitä uudistuksia. SOSTE osallistui lääkkeiden arviointitoiminnan uudistamista valmistelleen työryhmän työskentelyyn ja pitää myönteisenä, että työryhmän keskeisiä ehdotuksia viedään nyt lainsäädäntöön.

SOSTE pitää erityisen tärkeänä, että kaikki merkittävät uudet lääkehoidot ja käyttöaiheiden laajennukset arvioidaan jatkossa kansallisesti yhtenäisin perustein. Tämä voi vähentää alueellisia eroja lääkehoitojen saatavuudessa ja vahvistaa potilaiden yhdenvertaisuutta riippumatta asuinpaikasta.

Lääkehoitojen arvioinnissa tulee kliinisen ja taloudellisen vaikuttavuuden lisäksi huomioida myös potilaiden kokemukset, hoidon vaikutukset arkeen, toimintakykyyn ja elämänlaatuun sekä sairauden aiheuttama kokonaisuormitus. Potilasjärjestöillä on tässä tärkeä asiantuntijarooli. Työryhmän työssä ja nykytilan arvioinnissa tunnistettiin, että potilasjärjestöjen mahdollisuudet osallistua erityisesti avohoidon lääkkeiden arviointiin ovat edelleen rajalliset. Potilasnäkökulmaa ei tule tarkastella vain arviointeja täydentävänä näkökulmana, vaan olennaisena osana päätöksenteon tietopohjaa.

SOSTE pitää tärkeänä, että potilasjärjestöjen osallistuminen arviointi- ja suositusprosesseihin on jatkossa nykyistä systemaattisempaa ja avoimempaa.

SOSTE pitää myönteisenä myös niitä ehdotuksia, joilla parannetaan mahdollisuuksia saada tarpeellinen lääkehoito tilanteissa, joissa nykyinen sääntely on aiheuttanut katveita lääkkeiden

saatavuuteen tai korvattavuuteen. Erityisesti yhdistelmähoitojen korvattavuuden laajentaminen sekä mahdollisuus luovuttaa välttämättömiä lääkkeitä sairaala-apteekista avohoitoon voivat parantaa potilaiden yhdenvertaista pääsyä hoitoon.

SOSTE korostaa, että uudistuksen vaikutuksia tulee seurata myös potilaiden näkökulmasta. Seurannassa olisi tärkeää arvioida erityisesti lääkehoitojen saatavuutta, alueellisen yhdenvertaisuuden toteutumista, hoitoon pääsyn nopeutta sekä potilaiden kustannuksia. Huomiota tulee kiinnittää myös siihen, etteivät mahdolliset muutokset sairaala- ja avohoidossa käytettävien lääkkeiden välillä johda potilaiden omavastuiden kasvuun tai heikennä hoidon saavutettavuutta.

SOSTE pitää tärkeänä, että arviointitoiminnan kehittämistä jatketaan pitkäjänteisesti kohti mahdollisimman selkeää, läpinäkyvää ja yhdenmukaista järjestelmää.

Tamminiemi Marja
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry